

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VI. Discutiuntur argumenta, quibus aliqui nituntur probare falsitatem propositionis damnatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

bis hic & nunc credi Fide supernaturali, non facile intelligitur, nisi dicamus esse eodem modo, atque cum sensus probabilis Scripturæ Sacræ nobis occurrit: tunc enim dicimus illum esse probabiliter revelatum; sed non propterea dicimus illum esse de Fide: quia ut sit absolute de Fide, non sufficit probabilitas revelationis, sed requiritur certitudo illius. Cum autem Cardinalis dicit, [Sicut probabiliter est, obiectum illud revelatum esse à Deo, ita probabile etiam est, pertinere ad Fidem:] respondendum est, solum pertinere ad Fidem id, quod certo revelatum est, non autem quod mere probabiliter.

70. Probatur secundo conclusio. De conceptu essentiali assensus Fidei est utraque certitudo, nempe connexionis cum obiecto, & adhesionis ad obiectum; ut supra cap. 2. probavi: sed Authores affirmantes probabiliter, aliquid obiectum esse de Fide, atque adeo credi debere fide supernaturali, non habent certitudinem adhesionis ad obiectum: ergo circa id obiectum non habent assensum Fidei supernaturalem. Probatur Minor. Nam formido de certitudine est formido de revelatione: atqui asserentes probabiliter certitudinem revelationis, illam asserunt cum formidine: ergo cum incertitudine adhesionis ad obiectum: ergo sine certitudine talis adhesionis.

71. Quod si dicatur, hos Authores probabiliter asserentes, tale obiectum esse de Fide, solum contendere probabiliter, tale obiectum habere certitudinem connexionis cum obiecto; non tamen ipsos habere certitudinem adhesionis ad obiectum; neque id quidem tolerari poterit, quia dum non habent certitudinem adhesionis ad obiectum, non possunt elicere actum Fidei supernaturalis circa tale obiectum; atque adeo non possunt

absolute pronunciare, tale obiectum esse de Fide Divina: quidquid enim est absolute de Fide divina potest hic & tunc credi assensu Fidei Divinae.

72. Maneat ergo firmum, quod Theologi affirmantes absolute, aliquid obiectum esse de Fide, V. g. hunc hominem esse verum Pontificem Maximum, eo ipso id affirmare, non probabiliter, sed certo certitudine connexionis cum obiecto, & adhesionis ad obiectum. Cum ergo affirmant, illud obiectum esse certum de Fide, illi à principiis intrinsecis certi sunt de veritate obiecti, eo quod à principiis intrinsecis sibi sufficienter proposita est revelatio. Illis vero, qui asserunt, id non esse de Fide (ea est ingeniorum varietas) non est sufficienter proposita ea veritas, fortasse quia non penetrant motiva credibilitatis. Et ex dictis satis constat ad rationem dubitandi initio huius capituli propositam.

CAPUT VI.

Discutiuntur argumenta, quibus aliqui nituntur probare falsitatem propositionis damnatae.

SUMMARIVM.

Sine evidentia credibilitatis, accedente lumine Fidei, potest quis habere certitudinem de revelatione. n. 75.

Argumentum secundum non procedit contra Authores propositionis damnatae. n. 77.

Hi Authores solum loquuntur, quando tertio constat de revelatione universali, & probabile est, obiectum singulare includi sub illa. n. 78.

Discrimen inter probabilitatem ve-

Yy ram,

- ram; & apparentem* n.79.
Ex propositione damnata non infer-
tur, quod propositio Ecclesie reddat
solum probabilem revelationem.
 num. 81.
An possit esse martyr, qui subit mortem
pro tuenda veritate solum probabi-
liter revelata. n.82.
Vindicatur à calumnia P. Granado. n.
 83. & seqq.
Vindicatur etiam à calumnia P. Ray-
naudus. n.87.
Ex propositione damnata non infer-
tur, posse credi fide supernaturali
privatas revelationes incertas. nu.
 89.
Calumnia in P. Ioannem de Salas re-
fellitur. n.90.
Ille, cui certum est, obiectum contineri
sub revelatione universali, id po-
test credere fide supernaturali. nu.
 91.
Summus Pontifex potest credere fide
supernaturali, in hac hostia à se
consecrata esse realiter presentem
Christum D. n.92.
An baptizans infantem possit credere
fide supernaturali, illum esse rite-
baptizatum? n.93.
Discrimen inter hoc, quod est, aliquid
esse de Fide, & aliquid nobis esse de
Fide. n.94.

73. **S**icut non expedit doctrinam certam inefficacibus argumentis probare; ita operæ pretium duxi, aliorum argumenta discutere, quibus nituntur probare, falsam esse hanc propositionem damnatam; ut argumenta efficacia ab inefficacibus discernantur.

Filg. 74. Filguera in expositione huius propositionis 21. arguit primo. Juxta communem sententiam Theologorum cum S. Thoma 2. 2. quæst. 1. art. 4. requiritur iudicium evidens de credibilitate mysteriorum Fidei, proindeque iudicium evidens de existen-

tia Divinæ revelationis: sed hæc evidentiā non stat cum probabilitate, aut formidine revelationis: ergo. Quod confirmat virgentiori ratione, quam non reicio, sed omitto.

75. Sed ex cap. 3. constat, quam inefficax sit hoc argumentum. Nam iuxta sententiam probabilem Theologorum, lumen Fidei supernaturalis, & illustratio Spiritus Sancti in pueris, & rudibus supplet evidentiā credibilitatis in ordine ad assentiendum firmissime, & absque vlla formidine obiectis revelatis, & ipsi revelationi Dei. Quare distinguenda est maior: requiritur iudicium evidens de credibilitate ex argumentis orta, nego; ex motivo alias probabili, quod redditur certum, accedente illustratione Divina, concedo. Evidentiā itaque admitto, impossibilem cum probabilitate, aut formidine, sed non ortam necessario ex argumentis evidentibus; sed quæ oriri potest ex ratione alias probabili, accedente illustratione Divina, quam Deus semper immittit ad credendum.

76. Arguit secundo in hæc verba [Si sufficit probabile credibilitatis iudicium ad assensum Fidei salutarem, perindeque prudentem, plures nostri temporis hæretici ab infidelitate excusabuntur: nam sibi probabiliter suadent, revelationem Dei esse de multis erroribus, quibus tenentur,] &c.

77. Sed neque hoc argumentum est efficax. Primo. Quia hæc damnatio non est ad versus eos Doctores, si qui forte dixerunt, sufficere probabilitatem credibilitatis, si dicunt, postea suppleri evidentiā credibilitatis per Fidei lumen supernaturale, & illustrationem Spiritus Sancti, ut supra vidimus, in ordine ad assensum Fidei, cum quo non stat probabilitas, neque

que formido de revelatione : atque adeo id argumentum Filgueræ non procedit contra falsitatem propositionis damnatæ.

78. Secundo. Nam Doctores Catholici, contra quos militat hæc damnatio, dixerunt, posse haberi assensum Fidei supernaturalem, quando certo constat de revelatione vniuersali, & probabiliter creditur, obiectum singulare includi sub revelatione vniuersali. Hæretici autem non supponunt, sed negant ipsam Dei revelationem. Quod si aliquam revelationem admittunt, & ex illa conantur inferre, errores suos contineri sub ea revelatione; non continent sub ea aliquam probabilitatem veram, sed apparentiam probabilitatis, quæ nihil aliud est, quam manifestus error.

79. Tertio. Nam etiam si hæreticis proponantur sui errores tamquam probabiles; est magnum delictum inter probabilitatem hæreticorum, & probabilitatem Catholicorum. Nam ista includit ignorantiam, siue incertitudinem invincibilem: quare cum dicitur esse probabile, præmotionem physicam contineri sub auxilio efficaci revelato: ideo dicitur probabile, quia post diuturnas disputationes non potuit perveniri ad omnimodam certitudinem. Probabilitas autem, per quam hæreticis proponitur tamquam probabile, suos errores contineri sub aliqua Dei revelatione, includit ignorantiam vincibilem, quia possunt, & debent maiorem diligentiam præstare, ut perveniant ad certitudinem, ad quam certissime pervenient, si animo sincero præstent eam diligentiam, inquirendo certitudinem, ut supra ostendi in explicatione quartæ propositionis damnatæ. Et sicut ab ignorantia invincibili ad vincibilem nulla est consequentia; ita neque ab

vna probabilitate ad aliam.

80. Tertio arguit sic: [Si esset vera propositio damnata, sequeretur, quodam modo aperiri ianuam ad sciendam vnitatem Fidei. Nam si cum iudicio probabili de revelatione, & cum formidine de opposito staret Fides salutaris, aut propositio Ecclesiæ tantum redderet probabilem existentiæ revelationis, quam proponit; destrueretur Ecclesiæ autoritas in proponendis rebus Fidei, &c.]

81. Sed hoc argumentum pugnat contra hostem fictitium. Nam Catholici, qui affirmaverunt propositionem damnatam, supponunt revelationem vniuersalem infallibiliter certam, & similiter propositioem Ecclesiæ esse infallibilis autoritatis; & probabilitas, quam admittunt, non est circa revelationem vniuersalem, neque circa propositionem Ecclesiæ; sed solum circa extensionem, quam putabant faciendam, ad hoc, ut quæ probabiliter continentur sub revelatione vniuersali proposita infallibiliter ab Ecclesia, credenda essent assensu Fidei supernaturalis. Ex hoc autem quomodo infertur, quod propositio Ecclesiæ reddat dumtaxat probabilem revelationem? solum enim infertur, quod revelatio, & propositio Ecclesiæ extendantur ad ea, quæ probabiliter continentur in illis. Ideo autem damnatur ea propositio, quia affirmat, probabiliter contenta sub revelatione vniuersali posse credi fide supernaturali, quamvis detur formido, quod talia obiecta ita probabiliter contenta fortasse non sint revelata, ut constat ex prædictis.

82. Arguit quarto in hæc verba. [Sequeretur, quod posset quis laudabiliter mortem oppetere, esseque verum Martyrem pro tuenda illa veritate, quam probabiliter iudicaret esse à Deo revelatâ. Quod

Yy 2

quam

Grana. quamvis asserant Granadus in 3. part. controv. 2. de gestis Christi tract. 1. disp. 3. sect. 31. & Theophilus Raynaudus part. 2. cap. 3. art. 11. Contra illos merito, & valde efficaciter insurgit ex nostris P. Thomas Hurtado in opere *De vero Martyrio Fidei*, cui doctissimi viri maximam impertiunt laudem, tract. 4. resol. 25. §. 5.]

P. Tho. Hurt. 83. Sed ego valde miror, quod vir doctus, reprobaturus doctrinam P. Jacobi Granado, non legerit contextum eius: quem si legisset, impossibile esset, quod tam falsam accusationem ei obiecisset. Neque satis excusatur ex eo, quod Thomas Hurtado id illi attribuerit: sicut enim Iudex non damnat Reum, donec ab eo confessionem accipiat; ita etiam Scriptor reprobaturus doctrinam, quam alij accusant, non debet reprobare, donec dictum eius, & contextum legat, & relegat.

Granad 84. Audiamus ergo P. Granadum, qui in loco citato num. 354 hæc verba habet. [Qui solum haberet opinionem Immaculatæ Conceptionis, seu iudicium *incertum & topicum, non foret martyr*, si mortem oppeteret pro veritate speculativa Conceptionis: quia *sola opinio* non est actus virtutis, vt constat ex materia de virtutibus.] Vide expressam contradictoriam eius doctrinæ, quam illi attribuit Filguera ex testimonio Thomæ Hurtado.

85. Præterea P. Granado firmat duas alias conclusiones, in quibus affirmat, fore verum Martyrem, qui se obiceret morti pro defensione eorum, quæ in mysterio Immaculatæ Conceptionis sunt omnino certa supra omnem probabilitatem. Et ita num. 352. asserit in prima conclusione, fore Martyrem, qui mortem subiret pro defendendo cultu & festo Immaculatæ Conceptionis præscripto ab Ecclesia; item pro defenden-

do, sententiam Immaculatæ Conceptionis esse tutam, & piam. Quod sic probat. [Ille est verus Martyr, qui mortem subit pro aliquo actu virtutis: sed id, quod ad praxim spectat in hoc negotio Immaculatæ Conceptionis, est actus virtutis: ergo qui mortem subiret pro illo, esset verus Martyr.] Minorem probat: quia [celebrare festum Immaculatæ Conceptionis est actus virtutis Religionis: Cum Sixtus IV. in Extravag. *Præexcelsa*. Ad eam celebritatem horretur, & vniversa Ecclesia solenni ritu Conceptionem Immaculatam celebret octava Decembris. Deinde doctrinam Immaculatæ Conceptionis esse piam, & tutam *certissimum* est, vt patet ex discursu huius disputationis: quare docere, eam esse piam, & tutam est opus virtutis,] &c. Vbi vides, illum asserere, eum fore Martyrem, qui mortem subiret pro veritate *certissima*.

86. Deinde num. 353. in secunda conclusione sic ait: [Verus Martyr esset, qui mortem subiret pro eo, quod in veritate speculativa Immaculatæ Conceptionis est *certum*. Probatur. Quia fateri veritatem *certam, seu infallibilem* in his, quæ saltem cedunt in Dei honorẽ, est actus virtutis.] Et prosequitur distinguens ea, quæ in hoc mysterio certa sunt, ab opinabilibus: docetque esse verum Martyriũ, quod quis subiret pro veritate certa non autẽ pro assertione opinabili.

87. Similis iniuria inferitur P. Theophilo Raynaudo, qui in tract. *Martyrio* per pestem loco citato num. 18. nullo modo asserit, esse maytirium, oppetere mortem pro assertione opinabili tuenda, sed solum pro veritate certa, cuius honestas certo constet ex Fide Divina. Et inter alia hæc scribit. [Si igitur alicui mors intentaretur, vt piam illam sententiam *improbaret*, isque mallet mor-

mortem potius acceptare eam ob causam, & re ipsa eam exciperet, martyr esset vere ac proprie, etiam si tantum spectaret, quod auctior pietas fert, & lex privata conscientiae, Christo quoque probata, mandat. Nam si spectaret *legem Ecclesiasticam*, qua sententiae illius suffixione interdicatur, malletque mori, quam in legem illam delinquere, multo operatior esset martyrii veritas, morte irrogata ab eam causam.] Vides, quomodo non doceat P. Theophilus, esse martyrium mortem pro obiecto probabiliter revelato, sed pro observanda lege Ecclesiastica praecipiente, ne improbetur sententia de Immaculata Conceptione. Est enim ex Fide certum, teneri nos ad observandas leges Ecclesiasticas, quae habent omnia requisita ad sui valorem. Cum autem dicit, *quod auctior pietas fert*, loquitur de eo, qui defendit, esse opus pium, revereri Conceptionem Immaculatae B. Virginis.

88. Arguit quinto. [Nam sequeretur etiam, dari ansam, ut revelationibus privatis facilius, quam par est, praestaretur assensus. Si enim notitia tantum probabilis, non vero evidens moralis, requireretur ad credendum, posset quis credere post modicum examen, & approbationem duorum, vel trium Theologorum, obiectum sibi revelatum,] &c.

89. Sed neque hoc argumentum est efficax. Ex eo enim, quod obiectum singulare probabiliter contentum sub revelatione certa universalis posset credi assensu Fidei supernaturalis; non inferitur, quod deficiente ea revelatione certa universalis, possint credi fide supernaturali ea, quae privatis revelationibus incertis existimant sibi manifestata aliqui homines pii.

90. Nec possum non mirari, quod attribuat P. Ioanni de Salas

quamdam opinionem de revelatione privata amplectenda, ad hoc ut Religiosus posset matrimonium inire; cum ipse Filguera fateatur, talem doctrinam non reperiri in eius libris. Quid enim prodest, magnis Doctoribus inferri crimen, quod nec testibus ocularibus, neque tabulis probari potest?

91. Sed pro maiori intelligentia eius argumenti, & doctrinae tradita, operae praetium est aliqua adnotare. Aliquando enim potest quis credere assensu Fidei supernaturalis aliquod obiectum, quod sibi certum est contineri sub revelatione universalis, nec in hoc decipitur, cum tamen reliquis Fidelibus non constet certo, id obiectum contineri sub revelatione universalis. Tunc enim non dicitur esse absolute de Fide illud obiectum singulare, quamvis ille, cui certo constat, illud contineri sub revelatione universalis, possit credere illud de Fide Divina.

92. Sic absolute non est de Fide, sub hac numero hostia consecrata à Summo Pontifice contineri praesentiam realem Christi D. ut notavit Lugo Cardia. disp. 1. de Fide sect. 13. §. 5. num. 320. asserens, non debere nos id de Fide credere, nisi sub conditione expressa, vel tacita, aut praesupposita; quia licet sit de Fide, cum esse Supremum Sacerdotem, possumus dubitare, aut formidare, an habuerit intentionem consecrandi. Ipse vero Pontifex, qui certo scit, se habuisse intentionem consecrandi, potest credere Fide Divina, in eam numero hostiam esse realiter praesentem Christum D. Quia ex revelatione universalis, quod [in hac Hostia rite consecrata est realiter praesens Christus D] certo scit contineri hanc Hostiam à se rite consecratam, cum aliunde Fide Divina credat, se esse Supremum Sacerdotem; ut notavit P. Petrus Hur-

P. Sal.

Lugo.

P. Hur.

Hurtado disp. II. de Fide sect. 2. num. 21.

93. Et idem est de baptizante infantem, qui certus de sua recta intentione, & de materia, & forma, potest credere assensu Fidei, hunc infantem accepisse gratiam, quia ei certo constat, hoc singulare esse contentum sub revelatione univ[er]sali quod [omnis infans rite baptizatus accipit gratiam iustificationis.] ut notavit Lugo Card. cit. disp. I. sect. 13. §. 3. n. 304. in hæc verba: [Postquam tamen baptizanti constat de Baptismo rite collato, iã incipit ei esse de Fide, quia ei iam constat, Deum de hoc parvulo locutum fuisse.]

Lugo.

94. Non ergo recte dicitur, esse de Fide, illum parvulum accepisse gratiam Baptismi; nam ut ipse Lugo ait num. 302. [Aliud est, propositionem aliquam secundum se esse de Fide, aliud vero esse nobis de Fide. Ad primum enim sufficit, quod sit vere à Deo revelata; ad secundum vero requiritur, quod revelationis sensus, & significatio nobis sufficienter constet.]

95. Reiectis ergo argumentis in efficacibus, efficax est, quod propositi sui, de certitudine tam connexionis cum obiecto, quam adhesionis ad obiectum requisita ad actum Fidei supernaturalem.

CAPVT VII.

Quomodo consentiat damnatio huius 21. propositionis cum damnatione quarte?

NON EGET SVMMARIO.

96. **F**orsan alicui videbitur difficile conciliare has duas damnationes, non recte percipiendo, quo-

modo non invicem opponantur? Ratio autem dubitandi hæc est. Damnatur enim quarta propositio docēs, excusari à peccato infidelitatis infidelem, qui non credit ductus opinione minus probabili: ex qua damnatione videtur inferri, quod ubi infidelis habet maiorem probabilitatem de veritate Catholice Religionis, statim tenetur credere. Tum sic. Quando infidelis habet, hanc maiorem probabilitatem (quam supponimus non pertinere ad certitudinem) habet notitiam dumtaxat probabilem de revelatione; & eo ipso quod sit solum probabilis, non excludit formidinem: ergo si re ipsa impleat eam obligationem credendi, habebit assensum Fidei supernaturalem, & utilem ad salutem: ergo habebit illum cum notitia solum probabilis de revelatione, imo & cum formidine de illa; quod est contra decretum, & damnationem huius 21. propositionis. Quæ omnia recte colliguntur ex prima consequentia.

97. Quod vero ex ea damnatione quartæ propositionis inferatur, quod ubi infidelis habet maiorem probabilitatem de veritate Fidei Catholice, tenetur statim credere; quæ erat prima consequentia: tradidit Lumbier tom. 3. sum. ad propositionem 4. n. 1759. & ante decretum idem docuerat Gonetus de Probabilit. nu. 139. & ante illum, Bañez 2. 2. quæst. 10. art. 1. dub. 3. conc. 3. & 4. & Petrus de Ledesma tom. 2. Sum. tract. 1. c. 5. conc. 5. & 6.

Lumb.
Gonet.
Bañez.
Pet.
Led.

98. Et vrgetur amplius argumentatio proposita. Negari enim nõ potest, quod si infidelis in articulo mortis constitutus iudicet, Religionem Catholicam probabiliorem & tutiorem esse sua secta, teneatur illam amplecti: ergo in articulo mortis potest, & debet, ex notitia solum probabili veritatis Catholice, & consequen-